

Målnummer: Ö3891-03   **Avdelning:** 2

Domsnummer:

Avgörandedatum: 2005-03-18

Rubrik: Delgivning med aktiebolag utan styrelse har inte ansetts kunna ske genom att handlingen överbringas till bolagets revisor.

Lagrum:

- 9 § delgivningslagen (1970:428)
- 9 kap. 12 § aktiebolagslagen (1975:1385)

Rättsfall:

REFERAT

Stockholms tingsrätt

FöreningsSparbanken AB (banken) ansökte vid Stockholms tingsrätt om att C.A. Förvaltning AB (bolaget) med säte i Stockholm skulle försättas i konkurs.

Tingsrätten (rådmannen Bertil Sundin) höll den 1 september 2003 förhandling i ärendet, varvid banken inställde sig genom ombud men bolaget i protokollet från förhandlingen antecknades som ej närvarande. Under rubriken "Övriga närvarande" antecknades bolagets registrerade revisor J.L.

I protokollet antecknades vidare att ordföranden redogjorde för en skrift, som samma dag inkommit från bolagets tidigare ställföreträdare C.A. och R.M., i vilken uppgavs bl.a. att bolagets revisor blivit entledigad redan i maj/juni men att man inte visste om detta blivit registrerat. Sedan redogörelsen för brevet lämnats antecknades om förhandlingens fortsatta förlopp i protokollet bl.a.

"Det antecknas att J.L., som i egenskap av sammankallande för bolagets räkning delgivits föreläggande och kallelse till dagens förhandling enligt 9 § första stycket delgivningslagen, uppger att han inte känner till att han skulle ha avregistrerats från uppdraget som bolagets revisor. Han uppger vidare att han i vart fall inte själv avträtt från uppdraget samt att han inte har någon behörighet att företräda bolaget vid dagens förhandling.

Ordföranden konstaterar att hinder mot förhandlingen inte föreligger."

I slutligt beslut samma dag försatte tingsrätten bolaget i konkurs och förordnade konkursförvaltaren samt angav att konkursen skulle handläggas av Uppsala tingsrätt.

Svea hovrätt

Bolaget överklagade genom sin nye ställföreträdare T.A. och yrkade i första hand att tingsrättens beslut skulle undanröjas och målet återförvisas till tingsrätten och i andra hand att tingsrättens beslut skulle upphävas. Som grund för yrkandena anförde bolaget i huvudsak följande. Bolaget är solvent och det har inte delgivits kallelse till konkursförhandlingen i laga ordning. Kallelsen delgavs bolagets revisor trots att det fanns en styrelse som utsetts på bolagsstämma den 28 juni 2003. Vidare hade revisorn vid samma stämma entledigats från sitt uppdrag. Dessa förändringar har dock ännu inte registrerats i aktiebolagsregistret. För det fall hovrätten skulle finna att bolaget

delgivits kallelse i laga ordning ansåg sig bolaget i vart fall inte ha erhållit skäligt rådrum inför konkursförhandlingen.

Hovrätten (hovrättsråden Christine Möller, Karl Bergkvist och Karl Matz, referent) anförde i slutligt beslut den 2 oktober 2003:

Skäl

Bolaget har i hovrätten anfört att det som funnits antecknat i aktiebolagsregistret vid tidpunkten för delgivningen av kallelsen till konkursförhandlingen inte överensstämde med de verkliga förhållandena. Till styrkande av detta har bolaget åberopat ett bolagsstämmoprotokoll och en ändringsanmälan, båda daterade den 28 juni 2003. Mot bakgrund av att ändringarna ännu inte registrerats i aktiebolagsregistret kan bolaget inte genom den åberopade bevisningen anses ha visat att det vid tidpunkten för delgivningen fanns en utsedd styrelse, att revisorn var entledigad från sitt uppdrag och att bolaget därmed inte kunnat delges kallelse genom honom. Bolaget har delgivits kallelsen sex dagar innan konkursförhandlingen, vilket enligt hovrättens mening utgör skäligt rådrum. Bolaget har inte visat att det är solvent, varför överklagandet skall avslås.

Slut

Hovrätten avslår överklagandet.

Högsta domstolen

Bolaget överklagade och yrkade att HD skulle med undanröjande av hovrättens beslut visa ärendet åter till tingsrätten för erforderlig behandling alternativt upphäva konkursbeslutet.

Banken bestred ändring.

HD meddelade prövningstillstånd i frågan om delgivning med aktiebolag utan styrelse kan ske med bolagets revisor och förklarade frågan om meddelande av prövningstillstånd i målet i övrigt vilande.

Målet avgjordes efter föredragning.

Föredraganden, rev.sekr. Magnus Johansson, föreslog i betänkande att HD skulle meddela följande beslut:

Skäl

FöreningsSparbanken AB ansökte i juli 2003 vid tingsrätten att C.A. Förvaltning AB skulle försättas i konkurs. Enligt ett till ansökan bifogat utdrag av aktiebolagsregistret utgjorde C.A. bolagets enda styrelseledamot och R.M. den ende suppleanten. Av registerutdraget framgick vidare att det fanns två inneliggande ärenden hos Patent- och registreringsverket beträffande eget utträde ur styrelsen, vilka då ännu inte föranlett registrering. Föreläggande och kallelse till förhandling skickades till konkursgäldenären respektive C.A., dock utan att delgivning ägde rum. Sedan tingsrätten beslutat om partsdelgivning inkom bevis om att föreläggande och kallelse till förhandling överbringats till bolagets registrerade revisor. I en skrivelse som inkom till tingsrätten kort före den utsatta förhandlingen förklarade C.A. och R.M. att de avgått från sina styrelseuppdrag redan i juni 2003 och att revisorn entledigats. Tingsrätten antecknade i protokoll från sammanträdet att revisorn i egenskap av sammankallande för bolagets räkning delgivits föreläggande och kallelse till förhandling enligt 9 § första stycket delgivningslagen. Tingsrätten försatte C.A. Förvaltning AB i konkurs.

Frågan i den del prövningstillstånd har beviljats i målet är huruvida ett aktiebolag som saknar styrelse kan delges genom bolagets revisor.

Enligt 9 § första stycket 2 delgivningslagen (1970:428) kan, vid delgivning med annan juridisk person än staten, om den juridiska personen saknar behörig ställföreträdare men det finns någon som har rätt att sammankalla dem som skall besluta i den juridiska personens angelägenheter, handlingen överbringas till denne. Denna bestämmelse överfördes från RB till delgivningslagen vid dess införande. Enligt 9 kap. 12 § första stycket aktiebolagslagen (1975:1385) kallar styrelsen till bolagsstämma. Enligt paragrafens andra stycke skall länsstyrelsen, om en bolagsstämma som skall hållas enligt aktiebolagslagen, bolagsordningen eller ett stämmobeslut inte sammankallas på föreskrivet sätt, på anmälan av en styrelseledamot, den verkställande direktören, en revisor eller en aktieägare, genast på bolagets bekostnad sammankalla stämman. Sådant sammankallande kan också bli aktuellt när styrelse saknas (se prop. 1975:103 s. 398). Enligt de regler som föregick aktiebolagslagen ägde ett aktiebolags revisorer rätt att efter en viss beslutsprocedur själva sammankalla bolagsstämman (se 122 § lagen den 14 september 1944 [nr 705] om aktiebolag). Efter införandet av aktiebolagslagen (1975:1385) är såväl ett bolags revisor som bl.a. dess aktieägare hänvisade till att begära hos länsstyrelsen att stämman skall sammankallas.

Ett aktiebolags revisor har således rätt att, genom länsstyrelsens försorg, få bolagsstämman sammankallad. Det förhållandet att de praktiska åtgärder som utgör ett led i ett sammankallande av bolagsstämma enligt aktiebolagslagen ankommer på annan att vidta utgör inget sakligt skäl för att anse att en revisor inte intar en sådan ställning som avses i 9 § första stycket 2 delgivningslagen. Delgivning med aktiebolag utan styrelse kan således ske med bolagets revisor, i enlighet med 9 § första stycket 2 delgivningslagen (1970:428).

HD:s avgörande

HD förklarar att delgivning med aktiebolag utan styrelse kan ske genom att handlingen överbringas till bolagets revisor.

HD finner inte skäl att meddela prövningstillstånd i målet i övrigt.

Hovrättens beslut står därmed fast.

HD (justitieråden Munck, Lennander, Victor, referent, Dahllöf och Virdesten) meddelade den 18 mars 2005 följande slutliga beslut:

Skäl

FöreningsSparbanken AB ansökte i juli 2003 vid tingsrätten att C.A. Förvaltning AB skulle försättas i konkurs. Sedan delgivning genom tingsrättens försorg misslyckats begärde banken att själv få ombesörja delgivning samt också att tingsrättens handläggning avseende särskild delgivning med aktiebolag skulle fortsätta. Tingsrätten medgav att banken själv fick ombesörja delgivning och banken ingav därefter bevis om att föreläggande och kallelse till förhandling överbringats till bolagets registrerade revisor.

I protokollet från förhandlingen antecknades att revisorn i egenskap av sammankallande delgivits enligt 9 § första stycket delgivningslagen (1970:428) och att något hinder mot förhandlingen inte förelåg. Tingsrätten försatte C.A. Förvaltning AB i konkurs.

Bolaget överklagade konkursbeslutet. Hovrätten har avslagit överklagandet och i beslutet anfört bl.a. att bolaget inte visat att det vid tidpunkten för delgivningen fanns en utsedd styrelse och inte heller att revisorn var entledigad från sitt uppdrag och att bolaget därmed inte kunnat delges kallelse genom honom.

Den fråga som nu är föremål för prövning i HD är om delgivning med aktiebolag utan styrelse kan ske med bolagets revisor.

De problem som avsaknaden av uppgifter om behöriga ställföreträdare för juridiska personer innebär i bl.a. delgivningshänseende har vid flera tillfällen uppmärksammats av lagstiftaren. Genom en ändring av 16 § delgivningslagen som trädde i kraft den 1 juli 1993 infördes (jfr NJA 1990 s. 114) en möjlighet att använda kungörelsedelgivning i de fall där en juridisk person i strid med gällande bestämmelser saknar registrerad behörig företrädare. En förutsättning för sådan delgivning är emellertid att försök till delgivning enligt 9 och 11-13 §§ har misslyckats eller bedömts som utsiktslösa. (Jfr NJA 1997 s. 207.)

Ytterligare en lagändring som tog sikte på bl.a. sådana fall där det saknas registrerad behörig ställföreträdare för ett aktiebolag trädde ikraft den 1 juli 1997. Genom ett nytt tredje stycke i 9 § delgivningslagen infördes möjlighet till s.k. särskild delgivning med aktiebolag genom att handlingen och ett senare meddelande sänds till aktiebolaget med användande av den postadress som är registrerad för bolaget i aktiebolsregistret. För att sådan delgivning skall få användas krävs att försök till delgivning enligt första stycket har misslyckats eller att delgivningsförsök bedöms som utsiktslöst. Samtidigt som denna ändring gjordes ändrades också 16 § på så sätt att möjlighet till kungörelsedelgivning öppnades i sådana fall då ett aktiebolag saknar en registrerad postadress som kan användas för delgivning enligt 9 § tredje stycket. Ändringarna har medfört att den år 1993 gjorda ändringen numera saknar betydelse såvitt avser aktiebolag.

Den fråga som nu är föremål för bedömning gäller emellertid inte någon av de nu berörda bestämmelserna utan tillämpningen av den i 9 § första stycket reglerade möjligheten att för det fall att det saknas behörig företrädare för en juridisk person i stället delge denne genom att överbringa handlingen till någon som har rätt att sammankalla dem som skall besluta i den juridiska personens angelägenheter. Det förtjänar emellertid att framhållas att tillämpningsområdet för bestämmelserna om särskild delgivning med aktiebolag och kungörelsedelgivning av sådana beror av hur 9 § första stycket tolkas eftersom sådan delgivning om möjligt skall tillämpas i första hand.

Bestämmelsen om möjligheten att delge en juridisk person genom den som har rätt att sammankalla dem som skall besluta överfördes med i sak oförändrat innehåll från RB till delgivningslagen i samband med att denna infördes år 1970. Vid den tidpunkten gällde fortfarande 1944 års aktiebolslag. Enligt 122 § i den lagen fick revisorerna, med angivande av skälet, påfordra att styrelsen skulle utlysa extra bolagsstämma och om styrelsen inte efterkom påfordran själva utlysa stämma. Bestämmelsen var avsedd för det speciella fallet att revisorerna vid sin löpande granskning av bolaget upptäckte något förhållande från styrelsens eller verkställande direktörens sida som borde föranleda åtgärd av eller delges bolagsstämman och inte kunde anstå till ordinarie bolagsstämma (jfr Stenbeck m.fl., Aktiebolslagen, 6 uppl. s. 351). I 125 § fanns en särskild bestämmelse för bl.a. det fallet att bolaget saknade styrelse om skyldighet för länsstyrelsen att utlysa bolagsstämma på anmälan av styrelseledamot, verkställande direktör eller aktieägare. Bestämmelsen var inte tillämplig på revisor.

När nuvarande aktiebolslag (1975:1385) ersatte 1944 års lag avskaffades den särskilda rätten för revisorerna att själva sammankalla bolagsstämma. I stället fick revisor, enligt en numera i 9 kap. 12 § andra stycket upptagen bestämmelse, samma möjlighet som styrelseledamot, verkställande direktör och aktieägare att i vissa fall initiera bolagsstämma genom en anmälan till länsstyrelsen. Enligt motiven kan sådant sammankallande av bolagsstämma bli aktuellt i det fallet att styrelse saknas (jfr prop. 1975:103 s. 398). Någon diskussion om regleringens eventuella betydelse i delgivningshänseende fördes inte i sammanhanget.

Ett grundläggande krav på ett rättvist rättegångsförfarande är att parterna har haft möjlighet att ta del av och framföra synpunkter på det material som ligger till grund för beslutsfattandet. Bestämmelserna om delgivning utgör från den

synpunkten en viktig rättssäkerhetsgaranti. Delgivning bör därför i princip inte godtas utan att det finns klart stöd för detta i delgivningsbestämmelserna. Möjligheten att delge annan än behörig företrädare enligt 9 § första stycket avser uttryckligen endast den som har rätt att sammankalla dem som skall besluta i den juridiska personens angelägenheter. Som framgått ovan har revisorn i ett aktiebolag inte någon sådan rätt. Utifrån de uppgifter som revisorn har i ett aktiebolag framstår det inte heller som naturligt att det skulle kunna anses åligga honom eller henne att vidta några särskilda åtgärder med anledning av att behöriga företrädare saknas. Enbart den omständigheten att det kan föreligga problem med delgivning av aktiebolag som saknar behöriga företrädare kan inte anses utgöra tillräckliga skäl för att i strid med bestämmelsens ordalydelse anse revisor som någon som har rätt att sammankalla bolagsstämma i ett aktiebolag som saknar styrelse och annan behörig ställföreträdare. Problem av detta slag bör vid behov, såsom också skett, lösas genom ändrad lagstiftning.

Den i prövningstillståndet angivna frågan skall i enlighet härmed besvaras nekande. Prövningstillstånd skall under sådana förhållanden meddelas även i målet i övrigt varvid konkursbeslutet skall undanröjas och målet återförvisas till tingsrätten för erforderlig behandling.

HD:s avgörande

HD förklarar att delgivning med aktiebolag utan styrelse inte kan ske genom att handlingen överbringas till bolagets revisor.

HD meddelar prövningstillstånd i målet i övrigt samt undanröjer konkursbeslutet och återförvisar målet till tingsrätten för erforderlig behandling.

HD:s beslut meddelat: den 18 mars 2005.

Mål nr: Ö 3891-03.

Lagrum: 9 § delgivningslagen (1970:428) och 9 kap. 12 § aktiebolagslagen (1975:1385).

Sökord: Delgivning; Aktiebolag; Revisor
